

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

I. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Geografii opisane są w podstawach programowych dla przedmiotów przyroda i geografia dla szkoły podstawowej.

II. Zakres treści

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Geografii jest zgodny z treściami podstaw programowych dla przedmiotów przyroda i geografia dla szkoły podstawowej. Obejmuje również treści wskazanych pozycji literatury.

III. Proponowana literatura

Wskazaną do konkursu literaturą są wybrane artykuły z *Geografii w Szkole*. Ich treść będzie także udostępniana przed II i III stopniem konkursu na stronie internetowej RODNiIP „WOM” w Rybniku (www.wom.edu.pl) razem z materiałami Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii. Proponowana literatura jest rozszerzeniem zakresu treści konkursu.

I stopień

Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury opracowuje i przekazuje uczniom szkoły szkolna komisja konkursowa - § 6.2 regulaminu konkursu.

II stopień**I. Zakres umiejętności**

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.
2. Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.
3. Interpretowanie map różnej treści.
4. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
5. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska przyrodniczego.
6. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego Polski, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
7. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce.
8. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego Polski.

II. Zakres treści

Geografia fizyczna świata. Krajobrazy Ziemi. Geografia Polski i Europy.

1. **Mapa** ogólnogeograficzna, krajobrazowa, turystyczna, skala mapy, treść mapy.
2. **Łądy i oceany na Ziemi**: rozmieszczenie łądów i oceanów, pierwsze wyprawy geograficzne.
3. **Krajobrazy Polski**: wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże

Słowińskie), wielkowiejski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).

4. **Krajobrazy świata:** wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów; strefowość a piętrowość klimatyczno-roślinna na świecie.
5. **Ruchy Ziemi:** Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy; następstwa ruchów Ziemi.
6. **Współrzędne geograficzne:** szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa.
7. **Geografia Europy:** położenie i granice kontynentu; podział polityczny Europy; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące na granicach płyt litosfery; różnicowanie ludności oraz starzenie się społeczeństw; największe europejskie metropolie; różnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; rolnictwo, przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich; turystyka w Europie Południowej.
8. **Sąsiedzi Polski:** przemiany przemysłu w Niemczech; dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi; środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; różnicowanie przyrodnicze i społeczno-gospodarcze Rosji; relacje Polski z sąsiadami.
9. **Środowisko przyrodnicze Polski** na tle Europy: położenie geograficzne Polski; wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski; przejściowość klimatu Polski; Morze Bałtyckie; główne rzeki Polski i ich systemy; główne typy gleb w Polsce; lasy w Polsce; dziedzictwo przyrodnicze Polski, surowce mineralne Polski.
10. **Spółczesność i gospodarka Polski** na tle Europy: rozmieszczenie ludności, struktura demograficzna Polski (wiekowa, narodowościowa, wyznaniowa, wykształcenia, zatrudnienia);
11. **Migracje Polaków** na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie; różnicowanie polskich miast; sektory gospodarki Polski; rolnictwo Polski; zmiany struktury przemysłu Polski; różnicowanie usług i ich rola w rozwoju gospodarki; rozwój komunikacji; gospodarka morską; atrakcyjność turystyczna Polski.
12. **Relacje między elementami środowiska geograficznego** na przykładzie wybranych obszarów Polski. Wpływ: sposobu zagospodarowania dorzecza na występowanie powodzi; warunków przyrodniczych (np.: zasobów surowców mineralnych, wiatru, wód i usłonecznienia) pozaprzyrodniczych na energetykę; rozwoju dużych miast na przekształcenia strefy podmiejskiej; procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu obszarów wiejskich; przemian gospodarczych po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia; transportu na rozwój działalności gospodarczej; walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki.
13. Treści kształcenia rozszerzające podstawę programową zawarte we wskazanej literaturze.

III. Proponowana literatura

1. Słobodzian M., *Szwajcaria – alpejski klejnot*. Geografia w Szkole nr 5/2018, s. 10-13,
2. Śleszyński P., *Demografia jako wyzwanie dla Polski i świata*. Geografia w Szkole nr 2/2019, s. 8-15
3. Żemła M., *Wieloetniczna tożsamość Bukowiny*. Geografia w Szkole nr 4/2019, s. 12-14.

III stopień

I. Zakres umiejętności

1. Umiejętności z drugiego stopnia.
2. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego w różnych regionach świata, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
3. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w różnych regionach świata.

4. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.
5. Podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych.
6. Rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.
7. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

II. Zakres treści

1. Treści z drugiego stopnia.
2. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Azji:** Azja jako kontynent kontrastów geograficznych; pacyficzny „pierścień ognia”; klimat monsunowy w Azji Południowo-Wschodniej; Japonia – gospodarka na tle warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych; Chiny – rozmieszczenie ludności, problemy demograficzne oraz znaczenie w gospodarce światowej; Indie krajem wielkich możliwości rozwojowych oraz kontrastów społecznych i gospodarczych; Bliski Wschód – kultura regionu, ropa naftowa, obszar konfliktów zbrojnych.
3. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Afryki:** położenie Afryki i jego wpływ na cyrkulację powietrza i rozmieszczenie opadów atmosferycznych; strefowość klimatyczno-roślinno-glebową; warunki gospodarowania człowieka w strefie Sahelu – problem zachowania równowagi ekologicznej; rozwój turystyki w Kenii; rolnictwo żarowo-odłogowe i nowoczesne plantacje w Afryce Zachodniej; przyczyny niedożywienia w Etiopii; tradycyjna i nowoczesna gospodarka w Afryce.
4. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Ameryki Północnej i Południowej:** rozciągłość południkowa i ukształtowanie powierzchni; północna granica upraw i lasów w Kanadzie; cyklony i powodzie w Ameryce Północnej; problemy zagospodarowania Amazonii; sytuacja rdzennej ludności; slumsy w wielkich miastach; megalopolis; Dolina Krzemowa jako przykład technopolii; znaczenie gospodarcze Stanów Zjednoczonych w świecie.
5. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Australii i Oceanii:** środowisko przyrodnicze; rozmieszczenie ludności i gospodarka.
6. **Geografia obszarów okołobiegunowych:** środowisko przyrodnicze; badania naukowe; polscy badacze.
7. Treści kształcenia rozszerzające podstawę programową zawarte we wskazanej literaturze.

III. Proponowana literatura

1. Zaparucha A., *Karakija – najgłębsza depresja Azji Środkowej*. Geografia w Szkole nr 2/2020, s. 13-15,
2. Trojan K., *Od Szetlandów Południowych po Svalbard. Historia polskiego polarnictwa*. Geografia w Szkole nr 3/2020, s. 8-15,
3. Dziadek M., *Yellowstone – najstarszy park narodowy świata*. Geografia w Szkole nr 4/2020, s. 10-15.

Protokół
pierwszego stopnia Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021

Aktualna nazwa szkoły.....

Adres i telefon .....

Adres e-mail .....

Gmina/Powiat .....

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w .....
 /wybrać właściwy podmiot nadzorujący szkołę/.

Szkolna komisja konkursowa w składzie:

Lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	podpis
1		Przewodniczący	
2		Członek	

stwierdza, że eliminacje pierwszego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie .....

Liczba uczniów zakwalifikowanych do drugiego stopnia .....

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu .....

.....

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

Klauzula informacyjna
dla uczestników konkursu przedmiotowego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. – RODO informuję, że:

- 1) administratorem danych osobowych uczestników wojewódzkich konkursów przedmiotowych jest Śląski Kurator Oświaty w Katowicach, ul. Powstańców 41 a 40-024 Katowice, e-mail: kancelaria@kuratorium.katowice.pl, skrytka ePUAP: /y77uu54yfi/skrytka,
- 2) inspektorem ochrony danych w Kuratorium Oświaty w Katowicach jest Agata Andruszkiewicz; kontakt e-mail: iod@kuratorium.katowice.pl, tel: 32 606-30-37,
- 3) podane dane osobowe (imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, klasa oraz nazwa i adres szkoły uczestnika konkursu, imiona i nazwiska rodziców/opiekunów prawnych uczestnika konkursu oraz dane, o których mowa w § 12 regulaminu konkursu) przetwarzane będą w celu przeprowadzenia wojewódzkich konkursów przedmiotowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a czyli zgody na przetwarzanie danych uczestnika konkursu oraz art. 6 ust. 1 lit. c RODO w związku z realizacją przepisów art. 51 ust.1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia Prawo oświatowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 910), a także § 1-5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. z 2020 r. poz. 1036), dla których przetwarzanie danych jest niezbędne,
- 4) dane osobowe uczestnika konkursu będą przechowywane do końca roku szkolnego, a następnie archiwizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Imiona i nazwiska laureatów wielokrotnych oraz nazwy szkół, do których uczęszczają, wizerunek laureatów mogą być publikowane na stronie Kuratorium Oświaty w Katowicach: <http://www.kuratorium.katowice.pl>,
- 5) obsługa wojewódzkich konkursów przedmiotowych odbywać się będzie poprzez platformę internetową *Konkursy przedmiotowe* Kuratorium Oświaty w Katowicach, pod adresem: <https://konkursy.kuratorium.katowice.pl> dostępnej wyłącznie dla organizatorów konkursu i dyrektora szkoły, do której uczęszcza uczestnik konkursu,
- 6) uczestnik konkursu ma prawo dostępu do swoich danych osobowych, prawo ich sprostowania, prawo do żądania ich usunięcia, prawo do żądania ograniczenia przetwarzania, prawo do wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania,
- 7) w przypadku uznania, że przetwarzanie przez Kuratorium Oświaty w Katowicach udostępnianych danych osobowych narusza przepisy RODO, przysługuje uczestnikowi konkursu prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych,
- 8) podanie przez uczestnika konkursu danych osobowych jest wymogiem ustawowym. Konsekwencją niepodania danych będzie brak możliwości udziału w konkursie.

**Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli
i Informacji Pedagogicznej
„WOM” w Rybniku
ul. Parkowa 4A
44-200 Rybnik**

**Protokół eliminacji drugiego stopnia
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Aktualna nazwa szkoły.....

Adres i telefon .....

Adres e-mail .....

Gmina/Powiat .....

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w .....
/wybrać właściwy podmiot nadzorujący szkołę/.

Szkolna Komisja Konkursowa w składzie:

Lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	miejsce pracy wpisać ,w przypadku nauczyciela zatrudnionego w innej szkole	podpis
1		Przewodniczący		
2		Członek		
3		Członek		

stwierdza, że:

1. pobrany zestaw konkursowy został zabezpieczony zgodnie z zasadami określonymi w § 19 regulaminu konkursu.
2. eliminacje drugiego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie .....

Liczba uczniów, którzy osiągnęli 85 % i więcej punktów .....

Informacje o uczniach z innych szkół biorących udział w konkursie (imię i nazwisko, nazwa szkoły).....

.....

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu .....

.....

.....

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista laureatów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący .....

Członkowie

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....

przedkłada listę laureatów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba laureatów wynosi .....

*Listę laureatów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista finalistów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący .....

Członkowie

- 1. ....**
- 2. ....**
- 3. ....**
- 4. ....**
- 5. ....**
- 6. ....**
- 7. ....**
- 8. ....**
- 9. ....**
- 10. ....**
- 11. ....**

przedkłada listę finalistów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba finalistów wynosi .....

*Listę finalistów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

Karta uczestnika Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego¹

1. Nazwisko ucznia		
2. Imię/ imiona ucznia		
3. Imiona i nazwiska rodziców/prawnych opiekunów	Matka/prawny opiekun	
	Ojciec/prawny opiekun	
4. Pełna nazwa szkoły		
5. Klasa		
6. Adres szkoły		
7. Powiat		
8. Gmina		
9. Nr tel. szkoły, e-mail szkoły		
10. Wydział/Delegatura Kuratorium Oświaty, na terenie której znajduje się szkoła		
11. Imię i nazwisko, stopień naukowy² osoby przygotowującej ucznia do konkursu		
12. Numer kodowy wypełnia członek komisji konkursowej w dniu konkursu		

.....
miejsowość, data

.....
podpis i pieczętka Dyrektora Szkoły

Każdy uczestnik III stopnia powinien posiadać kartę do kodowania opracowaną komputerowo. Dyrektor szkoły odpowiada za przygotowanie karty zgodnie z załączonym wzorem.

¹ WZÓR – PROSZĘ WYPEŁNIĆ KOMPUTEROWO

² Wpisać tylko w przypadku posiadania stopnia naukowego doktora lub wyższego